

Kuntalaisaloite tuulivoimastrategian laatimiseksi sekä tuulivoimahankkeitten edistämisen keskeyttämiseksi

Kunnanhallitus 12.05.2025 § 127
199/10.00.00.00/2025

Valmistelija: kunnanjohtaja

Sonkajärven kunnalle on tehty 7.5.2025 seuraava kuntalaisaloite tuulivoimastrategian laatimiseksi sekä tuulivoimahankkeitten edistämisen keskeyttämiseksi:

"Esitämme, että Sonkajärven tulee aloittaa viivytyksettä tuulivoimastrategian luominen sekä keskeyttää hankkeiden edistäminen siihen saakka, kunnes strategia on luotu. Kunnan tulee tuulivoimahankkeita edistäessään ja hyväksyessään noudattaa uutta tuulivoimastrategiaa.

Tällä hetkellä Sonkajärven kunnassa on käynnissä useampi tuulivoimahanke. Suojaetäisyydet hankkeissa asutuksen ja tuulivoimalan välillä voivat olla lyhyimmillään n. 1,5 kilometrin luokkaa. Suomessa ei ole tällä hetkellä tuulivoimaa ohjaavaa lakia, joten on tärkeää, että kunta luo oman strategian, jota noudattaa tuulivoimaa kaavoittaessa alueelleen. Strategiassa keskiöön tulee nostaa mm. riittävä suojaetäisyys asutuksen ja tuulivoimaloiden välillä melu- ja väkeliikenteen vähentämiseksi sekä luontoarvot sekä -ympäristöt, joita tuulivoimarakentaminen ei saa voimakkaasti heikentää.

Hallituksen käsittelyyn on tulossa syksyllä esitys, joka säätää mm. tuulivoimalan ja asutuksen minimietäisyydestä. Sonkajärven tulee huomioida tämän esityksen eteneminen jo nyt, sillä on todennäköistä että tämä vaikuttaa myös Sonkajärvellä nyt suunnitteilla olevien hankkeiden toteutuskelpoisuuteen. Kuntalaiset eivät pidä riittävänä tällä hetkellä nykyisiä etäisyyksiä voimaloiden ja asutuksen välillä, johon tuulivoimastrategian luominen voi vastata. On tärkeää huomioida tuulivoimaloiden koon ja täten kielteisen vaikuttavuuden kasvu, turvaamalla riittävä suojaetäisyys asutukseen."

Tuulivoimastrategian sisältöä tai tarkoitusta ei ole määritelly lainsäädännössä tai viranomaisten ohjeistuksissa. Yleisesti ottaen tuulivoimastrategialla voidaan tarkoittaa asiakirjaa, jonka tavoitteena on lisätä yleistä tietoisuutta tuulivoimasta, kaavoitusprosessista ja vaikuttamismahdollisuuksista laadukkaampien ja joutuisampien kaavoitusprosessien saavuttamiseksi ja valitusmenettelyjen vähentämiseksi. Tuulivoimastrategialla voidaan tarkoittaa myös asiakirjaa, jossa määritellään karttapiirroksin, minne alueille kunnanvaltuusto on lähtökohtaisesti valmis kaavoittamaan tuulivoimapuistoja. Tuulivoimastrategiassa voidaan myös määritellä periaatteellisia tuulivoimarakentamista koskevia linjauksia.

Tuulivoimapuistojen kaavoitushankkeille on kaksi edellytystä, joista molempien on täyttyvä: 1. Tuulivoimapuistoja voidaan rakentaa vain kunnan kaavoitusprosessissa hyväksymille alueille, joille 2. tuulivoimayhtiöt ovat kiinnostuneita investoimaan. Koko kunnan pinta-alan järjestelmällinen läpikäyminen tuulivoimapotentiaalin näkökulmasta ei ole tehokasta resurssienkäyttöä, sillä tuulivoimaosayleiskaavaa tarvitsevia alueita ei voi syntyä sinne, minne tuulivoimayhtiöt eivät kaupallisista syistä ole kiinnostuneita investoimaan. Hankkeiden kannattavuudesta taloudellisen

riskin ottavat tuulivoimayhtiöt ovat paras taho arvioimaan, mihin tuulivoimapuistoja ei ainakaan kannata kaavoittaa. Siten kaavoitusprosesseihin käytössä olevat resurssit kannattaa suunnata hankkeittaisesti niiden alueiden tarkasteluun, joihin tuulivoimayhtiöt ovat ilmaisseet kiinnostuksensa eli tehneet kaavoitusaloitteen. Vaihtoehtona on kaavoitusaloitteita käsiteltäessä tehdä strateginen valinta siitä, että kunta ottaa kategorisesti kielteisen asenteen tuulivoimarakentamiseen.

Tuulivoimastrategiaa valmisteltaessa käytännössä kysytään kunnanvaltuuston ennakkomielipide sillä hetkellä tarjolla olevien hankkeiden kokonaisuudesta ilman, että valtuutetuilla on vielä käytössään kaavoitusprosessien aikana tuotettavia selvityksiä tuulivoiman vaikutuksista. Tuulivoimayhtiöillä on tuulivoimastrategian laatimisesta huolimatta oikeus tehdä kaavoitusaloitteita, jotka kunnan on lain mukaan otettava käsittelyyn. Tuulivoimastrategia voi olla ohjaava asiakirja, mutta sillä ei ole yksittäisistä hankkeista päätettäessä oikeudellista sitovuutta suhteessa kunnanvaltuustoon. Tämä koskee tuulivoimastrategia-asiakirjan lisäksi muita periaatepäätöksiä, kuten minimietäisyyksiä asutukseen tai voimaloille asetettavia korkeus- tai tehorajoituksia. Kunnanvaltuusto voi yksittäisestä hankkeesta päättäessä vapaasti päättää poiketa itse hyväksymästään ohjeellisesta asiakirjasta tai yleisluontoisesta periaatepäätöksestä. Siten asiassa on pohjimmiltaan lopulta kyse hankekohtaisesta harkinnasta, jota eteneminen ilman erillisen tuulivoimastrategia-asiakirjan tekemistä edustaa.

Tuulivoimastrategian puuttuminen ei tarkoita, etteikö kuntalaisten tuulivoimaa koskevia kannanottoja kuultaisi osana hankkeiden valmistelua. Hankkeiden valmistelun aikana tehtävät kuntalaisten ja muiden tahojen kannanotot ovat oletettavasti pitkälti samoja, kuin tuulivoimastrategiaa laadittaessa annettaisiin tai tuulivoimastrategian laatimisesta huolimatta annettaisiin. Kannanotoilla on myös lähtökohtaisesti sama painoarvo päätöksenteossa, on ne sitten annettu osana tuulivoimastrategian valmistelua tai hankekohtaista valmistelua.

Päätösesitys

Kunnanjohtaja:

Kunnanhallitus toteaa, että Sonkajärven kunnan strateginen ratkaisu on päättää tuulivoimaosayleiskaavoista hankekohtaisesti. Aloite ei aiheuta toimenpiteitä.

Asian käsittely: Laura Heiskanen esitti, että aloitteen myötä kuntaan tehdään tuulivoimastrategia. Puheenjohtaja totesi, että Laura Heiskanen esitystä ei oltu kannatettu, joten se raukesi.

Päätös

Kunnanhallitus:

Kunnanhallitus totesi, että Sonkajärven kunnan strateginen ratkaisu on päättää tuulivoimaosayleiskaavoista hankekohtaisesti. Aloite ei aiheuta toimenpiteitä.
